

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:504

av Kent Härstedt (S)

Elledningars infrastruktur för tillväxt och utveckling

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förslag att se över möjligheterna att gräva ned fler kraftledningar i tätbebyggda områden i Sverige och om att elledningarnas infrastruktur bör planeras ur framtida hälso-, nybyggnations-, bostadsmiljö- och tillväxtaspekter, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Städer och tätorter utvecklas. Orter förändras över tid. Samverkan krävs mellan stat, regioner och kommuner för att genomföra angelägna satsningar kring bostadsbyggande och nyindustrialisering. I framförallt tätbefolkade områden i Sverige begränsas flera viktiga utbyggnads- och utvecklingsområden av elektriska kraftledningar.

Elnäten utgör en betydande del av infrastrukturen och leveranssäkerheten är enligt uppgift mycket god oberoende av luft- eller jordledningar. Över hela landet slingrar sig kraftledningar med förgreningar ut i landet i ett finmaskigt elnät.

Elektrifieringen av Sverige började tidigt och redan i slutet av 1800-talet fick vissa städer elektrisk belysning. Efter hand som vattenkraften byggdes ut från början av 1900-talet, växte ett stamnät fram för den el som skulle transporteras från kraftverken till resten av landet. Dagens elnät har tre nivåer; stamnät, regionnät och lokalnät.

Det svenska elnätet är cirka 55 500 mil långt – motsvarande 13,8 varv runt jorden. Av dessa är 36 000 mil jordkabel och 19 500 mil luftledning.

Nätkoncessionen för ledningarna är i allmänhet ca 40 år. När koncessionsperioderna går mot sitt slut krävs en strategisk inriktning som kommer påverka kommande

generationers infrastruktur på ett påtagligt sätt. Områden av stort intresse för framtida bostadsbyggande och företagsutveckling riskerar att aldrig kunna förverkligas på grund av nuvarande elkraftsnät. Inte minst gäller detta i tätbefolkade tillväxtområden i Skåne där alternativen för att växa inte är så många om inte värdefulla naturområden på andra platser ska tas i bruk.

Stamnätet genom landet förgrenar sig i regionala nät, med ett fåtal aktörer, medan det på de lokala ledningarna finns ett flertal aktörer.

Nuvarande luftledningarna skär igenom dessa högintressanta tillväxtområden på ett sätt som ytterst begränsar angelägna tillväxt- och expansionsplaner för bostadsbyggande, rekreation och besöksnäring. Det finns också anledning att följa forskning kring hälsoaspekterna av att bo nära luftburna kraftledningar. Säkerhetsavstånd finns men frågetecknen är fortfarande stora. På flera platser har satsningar genomförts för nedgrävning av ledningar. Om detta anses som alltför omfattande eller kostbara åtgärder bör betonas att luftledningarna kan flyttas till andra sträckningar på platser som inte är lika värdefulla för framtida expansionsplaner i närområdet.

När lokala luftledningarna ska flyttas eller grävas ned krävs dock omfattande investeringar. Små kommuner och mindre elbolag har stora svårigheter att finansiera detta, vilket ofta får till följd att luftledningarna får stå kvar på samma platser som tidigare. På så sätt cementeras nuvarande situationer. Viktiga och av många efterfrågade byggprojekt kommer inte igång eller genomförs kanske på andra platser, vilket medför att den lokala utvecklingen stannar av, hämmas eller helt enkelt inte blir av. Samhället bör bejaka framtida forskningsinventeringar i elnätet.

Det bör finnas anledning att fråga sig om staten genom riktade insatser kan skapa förutsättningar för kommuner och regioner att förbättra situationen på detta område. Situationen bör ses över och kartläggas med sikte på att belysa den ur såväl hälso-, miljö- som tillväxtaspekter med sikte på att skapa nya förutsättningar för nedgrävning av eller flytt av nuvarande luftledningarna och på så sätt främja byggande av nya bostäder, företag samt öka säkerhet och trygghet i de områden som finns alldeles intill nuvarande luftburna elledningarna.

Kent Härtedt (S)